

Appell

www.folkehjelp.no
Nr. 2, 2010

Hun forandrer verden

1. mai-aksjonen 2010

**Tvangsflytting i
Ecuador**

Proff i mottak

**Sudans
grønne fingre**

Appell

Utgiver: Norsk Folkehjelp
Nr. 2, 2010. Årgang 70

Tidligere *Melding, Helsa, Helse
Miljø Trivsel, Norsk Folkehjelp og
Magasinet Norsk Folkehjelp*

Postadresse:

Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:

Norsk Folkehjelp
Storgata 33 A, OSLO

Telefon: 22 03 77 00

Faks: 22 20 08 70

Internett: www.folkehjelp.no

Redaktør: Øystein Sassebo Bryhni

E-post: oysteins@npaid.org

Medarbeidere dette nummer:

Tine Solberg Johansen, Sissel
Fantoft, Christine Baglo, Tor-Henrik
Andersen og Torunn Aaslund.

Grafisk utforming: Heydays

Trykk: Aktietrykkeriet a.s, Fetsund

ISSN 0804-7758

Opplag dette nummer: 45 000

Annonsekontakt:

Arild Halsne, tlf.: 915 90 578

E-post: arild@hrme.no

Redaksjon avsluttet: 19. april

Signerte artikler gir ikke nødvendig-
vis uttrykk for Norsk Folkehjelps syn.

Ønsker du å bli medlem? Kontakt
oss på telefon 22 03 77 00, eller
besøk oss på www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp
Solidaritet i praksis

Svanemerket- og
CO₂-nøytral trykksak

Fagpressen

FOTO: Tor-Henrik Andersen

FOTO: Werner Anderson/Cox

FOTO: Werner Anderson/Cox

Innhold

AKTUELT

- 4 Skredpåske: Hvis noen blir tatt av snøskred, står det om minutter
- 6 Sør-Sudans grønne fingre: Å stemme i valget krevde en god dose tålmodighet
- 10 Proff i mottak: Fotball er et internasjonalt språk også blant asylsøkere

VIS SOLIDARITET

- 14 Norge er i ferd med å snikinnføre en omstridt frihandelsavtale med Colombia

FOLK FORANDER VERDEN

- 16 Gjenoppbyggingsarbeidet starter i Chile

RETTFERDIG FORDELING

- 18 Olje mot utvikling: Toxic Tour-reisen i Amazonas viser det svarte gullets ødeleggelser
- 23 Generalsekretæren: Gå foran, Erik!
- 25 Fire partnere i Ecuador: Dette driver vi med!

KAMBODSJA

- 26 Fru Kolab kjemper sin livs kamp for å bli boende i huset sitt

UNGDOMSLEDEREN

- 30 Gruvedrift og turisme truer befolkningens tilgang på vann.

LEDER

Folk forandrer verden!

DA ET VULKANUTBRUDD på Island satte redningshelikoptre og fly på bakken, økte Norsk Folkehjelp og Røde Kors umiddelbart beredskapen med ambulanser, båter og mannskap som kunne avlaste der det var behov. Slik blir vi minnet om at den frivillige redningstjenesten er i beredskap året rundt, ikke bare i påskeferien. En av de frivillige heter Maria Høiden. Hun sier til Appell at verden kan bli et litt bedre sted hvis alle går i seg selv og gjør litt for andre. Derfor er hun med i Norsk Folkehjelp Sanitet.

Denne utgaven av Appell handler nettopp om folk som forsøker å gjøre verden til et litt bedre sted. Kvinner og menn som kjemper en daglig kamp for å styrke sine rettigheter. For noen, slik som demonstranten fra Ecuador på førstesiden, pågår kampen hele livet. I furene i ansiktet hennes kan vi lese om nederlag, men også enorme framskritt. Sammen med de andre medlemmene i urfolksorganisasjonen CONAIE har kvinnen på fotografiet vunnet viktige seire. Indianerne deltok i grunnlovsforsamlingen i 2008 og fikk blant annet gjennomslag for at Ecuador er en flernasjonaltstat, og tilgang til vann ble anerkjent som en grunnleggende menneskerett.

Noen ganger kan det imidlertid være lett å miste håpet. Fru Soy Kolab og naboene hennes i Kambodsjas hovedstad står i fare for å bli kastet ut av hjemmene sine. Selv om hun vet hun kjemper en kamp mot overmakten, gir hun seg ikke. Det er viktig at personer som fru Kolab ikke blir stående alene. Fru Kolab får oppbakking av Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon Human Rights Task Force.

Kanskje vinner ikke fru Kolab kampen om hjemmet sitt, men det betyr ikke at hun kjemper forgjeves. Hennes motstand kan på sikt komme andre til gode. Kampen for rettferdig fordeling av makt og ressurser vinnes ikke over natten. Det er gjennom generasjoner folk forandrer verden. Men det går fortore jo flere vi er. Bli med, du også!

Øystein Sassebo Bryhni
Redaktør

FORSIDEBILDE

Kvinnen er en av mange tusen som deltok i en demonstrasjon i Quechua i Ecuador tidligere i år etter at dialogen mellom president Correa og urfolkene brøt sammen. Urfolkene krevde rettferdig fordeling av naturressursene i landet.

FOTO: Werner Anderson/Cox

SNØSKRED- PÅSKE

Hvis noen blir tatt av snøskred, står det om minutter.

TEKST OG FOTO Norsk Folkehjelp Sanitet

Norsk Folkehjelp ble varslet om fire snøskred i løpet av påskeferien.

– Mest alvorlig var den tragiske skredulykken i Tromsø der to mennesker omkom, opplyser nasjonalt beredskapsansvarlig Erlend Aarsæther.

Også Norsk Folkehjelps skredgrupper i Årdal og i Nesset rykket ut til snøskred. Norsk Folkehjelp Sanitet hadde totalt 35 aksjoner i påsken.

– Dette er litt mer enn normalt og det er særlig våre grupper i Nord- og Midt-Norge som har hatt det travelt, forteller Aarsæther.

ØVELSE: Svein Bekkjorden fra Norsk Folkehjelp Veggli og Rollag var blant deltakerne på en stor felles skredøvelse for den frivillige redningstjenesten 30. mars.

PROFIL

Aking og moro

Langfredag tok Norsk Folkehjelp Korgen med seg handicappede barn ut i fjellet for aking og moro. – Dette er en årlig happening, forteller Bright Halle i lokallaget.

– Tiltaket er svært populært og vi merker økende interesse. Det gode været i Nord-Norge bidro til perfekte forhold.

Dersom man blir tatt av snøskred står det om minutter. Mannskaper fra blant annet Norsk Folkehjelp rykker ut så raskt som mulig, men det er turkamerater som har størst mulighet til å redde liv.

– Norsk Folkehjelp anbefaler alle som kjører ski i bratt terreng å melde seg på et skredkurs, og sørge for å ha det riktige utstyret, opplyser Aarsæther.

TRAVEL PÅSKE

I påsken rykket Norsk Folkehjelp ut på 28 pasientoppdrag.

– De fleste av disse uttryknin-gene gjelder folk som har skadet seg i skiløypene, men også alvorlig sykdom eller andre type skader, sier Aarsæther.

For Norsk Folkehjelp Tydal ble det en travel påske. Sanitetsgruppen har rykket ut på hele elleve aksjoner denne påsken.

– Vi har registrert at Norsk Folkehjelp Tydal har rykket ut i forbindelse med både sykdom og skader, forteller Morten Føyen fra Norsk Folkehjelps opplysningsentral i Tromsø.

FRIVILLIG BEREDSKAP

Uten de frivillige redningsmannskapene hadde ikke påskefjellet vært et like trygt sted å feriere.

– De frivillige mannskapene i Norsk Folkehjelp har gjort en fantastisk jobb i påskefjellet, og den innsatsen de gjør er med på å redde menneskeliv, sier Aarsæther.

Norsk Folkehjelps frivillige reiste i likhet med de fleste andre ned fra fjellet da påsken var over, men det betyr ikke at de ikke lenger er i beredskap.

– Norsk Folkehjelp har beredskap året rundt, og vi er i gjennomsnitt ute på to til tre redningsoppdrag hver eneste uke, forteller Aarsæther. ■

Asylsøkerbarn til fjells

Norsk Folkehjelp Harstad inviterte en gruppe unge asylsøkere i alderen 15 til 18 år på besøk til basen på Storjorda langfredag. Der fikk de smake litt på hva påskefjellet kan by på.

– Dette tegner til å bli en årlig tradisjon og er et samarbeid mellom Norsk Folkehjelp Harstad og Kvæfjord Opplevelser og Avlastning (KOA), sier Bjørn Tore Samuelsen.

Se bilder og les mer om aktiviteten til NF Harstad på:

<http://avdeling.folkehjelp.no/harstad>.

Vil du bli med i Norsk Folkehjelp Sanitet? Meld deg inn på: www.folkehjelp.no

Navn: Maria Høiden

Alder: 21 år

Lokallag: Tromsø

Yrke: Fagarbeider i ambulansetjenesten i Tromsø

Beste boka du har lest?

Stieg Larsson-triologien.

Beste filmen? «Australia». Den fremhever rasisme før i tiden.

Hvor lenge har du vært medlem i Norsk Folkehjelp? Jeg ble medlem i 2008.

Hvorfor er du medlem?

Jeg ble «lurt med» av han som er sjefen min nå. Han var leder i Folkehjelpa før, så da hev jeg meg med han bare for å se hvordan det var. Og det virket spennende, så da ble jeg med.

Hva er det beste med å være medlem?

Nei, er jo utfordringene. Du er jo frivillig og du hjelper til og gjør nytte for deg på en litt annen måte enn det jeg gjør i jobben. Så får jeg flere kurs, jeg får hjelpe til på leteaksjoner, og får utviklet meg selv også.

Hvordan kan folk forandre verden?

Jeg tenker at hvis alle går i seg selv og gjør litt for andre så tror jeg at det i alle fall er en måte å begynne på.

Hva legger du i «solidaritet i praksis»?

At alle bidrar, at alle gjør noe. Jeg tenker at så lenge folk går i seg selv og tenker hva de ønsker skulle vært gjort hvis de hadde blitt satt i en situasjon der de trengte hjelp, eller noen av deres nærmeste trengte hjelp, så tenker jeg at det blir bedre.

Hvor eller hva er du om ti år?

Jeg jobber sikkert fortsatt i helsevesenet, men det er ikke sikkert jeg er i Tromsø. Det vet man jo aldri.

PORTRETFOTO: Werner Andersson/Cox

Sudans grønne fingre

Forsinkelser, stekende sol og timelange køer – ingenting stopper sørsudanske førstegangsvælgere.

TEKST OG FOTO Tor-Henrik Andersen

F

KLART BUDSKAP: En grønn finger viser at man har stemt og ikke får stemme igjen.

or Monica Keji er valget allerede historisk. Før første gang i sitt liv skal hun stemme. Hun jobber som regnskapsfører på Norsk Folkehjelps kontor i Juba. Før hun går hjemmefra forsikrer hun seg om at valgkortet ligger i lommeboka. I veska legger hun et sjal med påtrykket «Et fritt og rettferdig valg april 2010». Det kan være greit å ha mot sola i køen foran valglokalet.

I Sør-Sudans administrative hovedsete Juba er det valg og offentlig fridag – tre dager til ende.

USIKRE VELGERE

- Du vet, dette er det første valget her i Sør-Sudan noensinne og mange er usikre hvordan de skal stemme. Det har vært altfor lite opplæring av velgerne i forkant, sier Monica Keji.

Selv er hun litt usikker på *hvor* hun skal stemme.

- Jeg håper bare jeg finner navnet mitt på listene de har på valglokalet. Det er to valglokaler i min krets. Finner jeg ikke navnet i den ene, er det sikkert i den andre, sier hun.

Monica gir minstedatteren til søsteren sin. Hun er fast bestemt på å være en av de første som stemmer. Dette er et historisk valg, men det er også søndag.

- Jeg må få stemt før klokka elleve slik at jeg rekker kirken.

STARTVANSKER

Ved den første valgstasjonen har de ennå ikke begynt å rigge opp stemmelukker. I skyggen er det 38 grader. Folk tar det med ro. Etter en kort oppdatering kjører vi videre til den neste valgstasjonen. Valgstasjon nr 29 er under et tre et par hundre meter lenger borte i bydelen Munky South. Heller ikke her har de kommet i gang med riggingen. Ifølge lederen for valgstasjonen mangler de stoler og bord. De skulle vært kjørt ut på morgenen.

Monica begynner å bli utålmodig. Hun skjønner at dagens kirkebesøk ryker, og vi drar videre til en kollega for å se om de har kommet lengre i hans valgkrets.

FAKTA Valg i Sudan

- Borgerkrig mellom nord og sør fra 1955-72 og 1983-2005.
- Nærmere 2 millioner drept og 4 millioner på flukt som følge av krig og sult.
- Fredsavtale (CPA) mellom regime i Khartoum og frigjøringsbevegelsen SPLM i Sør-Sudan i 2005.
- Avtalen regulerer styringsform, fordeling av makt, naturressurser, sikkerhet og grenser for omstridte områder.
- Avtalen fastslår at det skal avholdes en folketelling (resultat kom i 2009), valg (i 2010 - se artikkel) og folkeavstemming (forventes avholdt neste år).

PÅ KARTET

James Khamis er 28 år og jobber i administrasjonsavdelingen. Han kan ikke vente med å komme seg ut til valglokalet i Gudele helt nord i Juba.

Og her er valglokalet og valgstyret på plass. Sperrebånd er strukket opp. Dette virker lovende. Monica ser litt misunnelig bort på James som finner sin plass i køen. Valgstyrets leder venter på partirepresentantene før han åpner lokalet. Deretter går han høytidelig fra urne til urne. Viser at de er tomme, og forsegler dem før valget kan starte.

NAVN MANGLER

Først i køen er en eldre mann. Etter en grundig gjennomgang av valglistene får han vite at navnet hans ikke finnes på listen. Han tar det med ro. Det kan hende navnet finnes på valgstasjonen over veien. Det samme skjer med neste mann, og neste mann etter ham. Noe er opplagt

FOLK I SUDAN KAN BESTEMME FREM TIDEN SELV

Med din hjelp er det faktisk mulig!

Norsk Folkehjelps 1. Mai-aksjon hjelper folk verden over til å stå sammen mot urett. Valget i år og folkeavstemningen neste år vil bestemme framtida for Sudan. Ditt bidrag vil hjelpe demokratibevegelsen i deres arbeid for frie valg og kvinners rettigheter. Med din støtte kan folket selv skape demokrati.

Norsk Folkehjelp

GIVERKONTO 9001 08 76000
GIVERTELEFON 820 44 750 (200 KR)
FØLG 1. MAI-AKSJONEN FOLK FORANDRER VERDEN!
PÅ FACEBOOK.COM/FOLKEHJELP

«Fingeren min er grønn, jeg har stemt. Dette var første gang, men det skal ikke bli den siste.»

feil. Når den åttende heller ikke finnes på listen blir det uro i rekkene. Folk er oppgitte.

– Dette er håpløst, sier en ung mann. Jeg kan ikke bruke opp dagen min på dette. Jeg må skaffe mat til familien.

FOLKEAVSTEMNING NESTE ÅR

En annen sier han vil komme tilbake i morgen. Men hvis han ikke får stemt så venter han til folkeavstemningen neste år.

på nytt senere på dagen.

På radioen inn mot byen får vi høre at SPLMs president Salva Kiir også måtte vente en halv time under et tre. Heller ikke hans valgstasjon var klar da den skulle åpne klokken åtte.

Et par timer senere ringer James meg tilbake.

– Fingeren min er grønn, jeg har stemt. Dette var første gang, men det skal ikke bli den siste, sier han stolt.

Fra fredsavtalen ble signert i Kenya og fram til i fjor var det politiske slagordet «To Make Unity Attractive». Nå er det vanskelig å finne noen i Juba som støtter samhold med nord. Mange har allerede rettet blikket mot neste års folkeavstemning og løsrivelse.

James tar turen over veien og kommer lykkelig tilbake – Navnet mitt er på den andre listen! Skuffelsen er imidlertid stor når han oppdager at lederen av valgstasjonen ikke har kommet. Ingen får tak i ham. Mobilen hans er skrudd av. Både Monica og James må innse at det ikke gikk helt som forventet. Men de vil prøve

James Khamis er 28 år og står i valgkø i bydelen Gudele i Juba i Sør-Sudan og venter på å få stemme for første gang i sitt liv ved det første valget i Sudan på 24 år.

FOLKEHJELPERE OM VALGET

Hvilke forventninger har du til valget?

MONICA KEJI, REGNSKAPSFØRER

Jeg håper det blir et fritt og rettferdig valg. Dessverre tror jeg det har vært altfor lite opplæring av velgerne i forkant. Valget er komplisert og mange vet ikke hvordan de skal stemme.

Her i byen går det sikkert greit, men på landsbygda kan det bli vanskelig.

JAMES KHAMIS, KONTORMEDARBEIDER

Dette er mitt første valg og jeg er veldig spent. For oss er dette starten på et demokrati. Vi er ennå i en veldig tidlig fase og mye kan sikkert gå feil.

Men selv om dette er mitt første valg skal det ikke bli det siste. Jeg håper mange deltar og at vi lærer slik at folkeavstemningen neste år går enda bedre.

JACOB ATEM, PROSJEKTKOORDINATOR

Jeg er veldig, veldig glad. Endelig har jeg fått stemt på dem jeg mener skal styre dette landet. Det var en del problemer med praktiske ting

på valgstasjonen i begynnelsen, men folk er tålmodige. Bare se deg rundt – det er helt rolig i gatene og ingen politi med våpen.

Proffe på mottak

TEKST Sissel Fantoft FOTO Elmer Laahne

At fotball er et internasjonalt språk er helt tydelig når 22 menn fra alle verdenshjørner møter opp til trening på Gjemselund Stadion i Kongsvinger.

Kommunikasjonen ute på banen foregår på en blanding av norsk, engelsk og kroppsspråk, ispedd noen entusiastiske «jalla, jalla!». Og det ser ut til å fungere aldeles utmerket.

Spillerne deltar i prosjektet «Prof-fen på mottaket», et samarbeid mellom Norsk Folkehjelp og Norske Idrettsutveres Sentralorganisasjon (NISO). Prosjektet gir asylsøkere et tilbud om å danne et fotballag under ledelse av tidligere Lillestrøm- og Aalesund-spiller Peter Werni.

– Det viktigste er at de har det gøy. Vi har noen som er veldig gode, jeg ble overrasket over nivået på enkelte av spillerne, men det er hele spennet, fra de som er veldig gode til de som knapt har rørt en ball før. De har respekt for hverandre uansett nasjonalitet og fotballferdigheter, de beste spillerne er tålmodige med de dårligste, jeg er faktisk litt overrasket over hvor sterk lagånden er. Samtidig er det et vanvittig konkurranseinstinkt i disse lagene. Da Farsund mottak møtte Farsund Idrettslag til kamp var det med livet som innsats, sier Peter Werni.

MULTINASJONALT LAG

På Kongsvinger mottak bor det 140 kvinner og menn fra Irak, Afghanistan, Algerie, Eritrea, Etiopia, Iran, Kenya, Liberia, Burma, Nigeria, Russland, Serbia, Somalia, Sudan og Kosovo. 22 av mennene har møtt opp til dagens trening og er igang med oppvarmingen ute på banen. Peter Werni har med seg mottakets vaktmester og miljøarbeider Jørn Gerhardsen som hjelpetrener.

– Jeg er ansvarlig for prosjektet i NISO, men etterhvert som alt fungerer vil jeg overlate treningene til mottakets egne folk, som Jørn her og aktivitetsleder Sergio Rocco. Men det vil fortsatt skje under tett oppfølging fra meg, jeg vil også

komme innom og lede en treningsøkt en gang i måneden, sier Werni.

STUDIER FORTRENGTE FOTBALL

En av spillerne på laget er tannlegen Mohammed Sulaiman (26) fra Palestina.

– Jeg spilte masse fotball som guttunge, men sluttet med det da jeg var 15. Da måtte jeg konsentrere meg om skolearbeid og studier. Det er gøy å spille igjen, og Peter og Jørn og er et godt lederteam, sier Sulaiman, som har bodd på mottaket i tre måneder.

– Jeg håper på å få svar på min søknad om opphold om ikke så altfor lang tid. Det er en stressfaktor å vente, så det er bedre for alle å spille fotball, og være i fysisk aktivitet, sier han.

Også Mohammad Shah (16) fra Ghazni i Afghanistan trives på laget.

– Jeg har spilt litt fotball før og liker det veldig godt. Det er en god følelse å være med på dette laget, og Peter er en god trener, sier Shah.

DREPER VENTETIDEN

– Den største utfordringen på et mottak er ventetiden. Dette er med på å drepe tid, man får et annet fokus enn den fryktelige brakkesyken, sier mottaksleder Jon Ivar Bergersen.

– Dette er et glimrende tiltak for å fjerne frustrasjon, desperasjon og aggresjon, og det er veldig flott at tidligere profesjonelle spillere stiller opp, sier Bergersen.

Et eksempel på en tidligere mottaksbeboer som har blitt en stjerne på fotballhimmelen er Ardian Gashi, som har spilt for både Vålerenga, Brann og Fredrikstad, og som nå er i stallen til svenske Helsingborg.

SØKER FLYKTNINGPROFFER

Proffen på mottaket ønsker å involvere tidligere beboere på mottak som har blitt profesjonelle fotballspillere.

– Vi håper de har lyst og anledning til å lede en treningsøkt på et av mottakene som er med i prosjektet. Dette for å skape ekstra entusiasme og inspirasjon

ACTION: Det går for seg på Gjemselund Stadion når gjengen fra Kongsvinger mottak har fotballtrening. – Her har vi hele spennet, fra de som er veldig gode til de som knapt har rørt en ball før, sier Peter Werni.

GOD FØLELSE: Mohammad Shah fra Afghanistan liker å spille fotball. – Det er en god følelse å være med på dette laget, sier han. →

«Den største utfordringen på et mottak er ventetiden. Dette er med på å drepe tid, man får et annet fokus enn den fryktelige brakkesyken.»

STRESSFAKTOR: Ventetida er slitsom for beboere på asylmottak. –Det er bedre for alle å spille fotball og være i fysisk aktivitet, sier palestineren Mohammed Sulaiman.

hos beboerne. I Kongsvinger sitt tilfelle ønsker vi også å invitere noen av dagens KIL-spillere på noen av treningsøktene, sier Peter Werni.

Det første målet er en turnering mellom fire mottak i juni. Etter det er planen å utvide med flere mottak, og å arrangere et uoffisielt NM i løpet av 2011-2012.

– Men det avhenger av at vi får mer økonomisk støtte, sier Werni.

Turneringen i juni har blitt en sterk motivasjonsfaktor på treningene til de fire lagene som foreløpig er etablert.

– Jeg kom fra Farsund i går og der har hele gruppa blitt helt frelst på fotball. De har til og med lagt inn en ekstra trening i uka for å bli best mulig før turneringen, sier Peter Werni.

FAKTA Proffen på mottaket

- Et treåring samarbeidsprosjekt mellom Norsk Folkehjelp og Norske Idrettsutøveres Sentralorganisasjon (NISO).
- Fire av Norsk Folkehjelps asylmottak deltar i prosjektet. I tillegg til Kongsvinger er det Hovelsåsen mottak på Flisa, Ringsaker mottak i Moelv og Husebyparken mottak i Farsund.
- Stiftelsen Helse og Rehabilitering har gitt prosjektet en brobyggerpris og bidratt med økonomisk støtte for oppstart.
- Select Sport er med som samarbeidspartner og bidrar med baller, kjepler, vester, treningstrøyer og keeperhansker som tilfaller mottakene.

Stopp frihandels- avtalen

TEKST Christine Baglo FOTO Helle Berggrav Hansen

Norge er i ferd med å snikinnføre en omstridt frihandelsavtale med Colombia. Det fikk urbefolkningsledere til å reise til Norge for å protestere.

– **AVTALEN MÅ STOPPES.** Den sikrer rettighetene til utenlandske og multinasjonale selskaper og investorer på bekostning av rettighetene til den sivile befolkningen og urfolk. Dessuten vil den gi selskapene lettere tilgang til våre naturressurser, sier Luis Fernando Arias Arias.

Han kommer fra Kankuamofolket og er generalsekretær i Den nasjonale urfolkorganisasjonen i Colombia (ONIC). Sammen med norske og colombianske kamerater har han nettopp demonstrert utenfor handelsdepartementet i Oslo.

FRYKTER VOLDSSPIRAL

Myndighetene i Colombia peker gjerne på at landet den siste tiden har hatt en positiv utvikling med økonomisk vekst.

– Men pengene er gått til de rike. Andelen fattige i landet har økt, påpeker Arias.

Han frykter at frihandelsavtalen vil øke de sosiale forskjellene i det borgerkrigplagede landet med forverring av den systematiske volden som konsekvens.

Arias er også bekymret for at frihandelsavtalen skal gjøre det lettere for rike farmasiselskaper å patentere gammel urfolkkunnskap om medisinsplanter. Avtalen går nemlig lenger enn Verdens handelsorganisasjon (WTO) med hensyn til opphavsrettigheter og patenteringsperiode. Det vil begrense fattiges tilgang på billig medisin.

HEMMELIG AVTALE

Frihandelsavtalen er blitt forhandlet fram i hemmelighet, uten at folket og viktige organisasjoner har fått informasjon eller har kommet til orde, verken i Norge eller Colombia.

– Vi fikk ikke vite noe om avtalen før den lå på bordet, ferdig undertegnet. Mediene skrev heller ikke noe om dette, forteller Arias.

Organisasjonen har derfor drevet med et intenst opplysningsarbeid i alle kriker og kroker av landet etter at innholdet ble offentlig kjent.

UDEMOKRATISK PROSESS

Det ble heller ikke gjennomført en uavhengig konsekvensutredning og en offentlig høring.

– Det må være full klarhet i de sosiale, økonomiske, politiske og miljømessige konsekvenser før en slik type avtale skal kunne underskrives, påpeker Arias,

som understreker at hans organisasjon ønsker at avtalen skal stoppes helt, og ikke bare omskrives.

STRIDER MOT SORIA MORIA

Norsk Folkehjelp og andre norske motstandere av avtalen peker på at framforhandlingene av frihandelsavtalen strider med flere punkter i Soria Moria II-erklæringen, blant annet punktene som sier at «Regjeringen vil ha økt fokus på samarbeid om miljø og arbeidstakerrettigheter knyttet til EFTAs handelsavtaler» og at «forhandlingene i størst mulig grad skal føres med åpenhet og innsyn for offentligheten». Men det strider også mot punktet som sier at «regjeringen vil arbeide for at utviklingsland skal få større politisk handlingsrom i utformingen av nasjonale utviklingsstrategier».

MØTER MOTSTAND

– Vi må ta til oss at det menes at vi ikke har vært åpne nok i prosessen. Men vi mener uansett at handel kan være en god arena for dialog, sa statssekretær Rikke Lind (Ap) da hun møtte Arias i mars.

Hun ville ikke si noe mer til Appell om når frihandelsavtalen eventuelt vil bli lagt fram for Stortinget.

Regjeringen har tidligere utsatt stortingsproposisjonen flere ganger fordi flere politikere, inkludert tidligere finansminister Kristin Halvorsen, ikke har vært fornøyd med avtalen.

MOTSTANDEN VIRKER

– Dette viser at motstanden har virket. Ett mulig utfall er at forslaget nå er i ferd med å bli puttet i en skuff, noe som er en delseier. Men man vet jo aldri når den kan bli tatt fram igjen. Derfor er det viktig å styrke mobiliseringen mot avtalen, blant annet gjennom å engasjere flere fagforeninger og lokallag og få dem til å påvirke stortingsrepresentantene på lokalt og nasjonalt nivå, sier David Bergan, som er seniorrådgiver i Norsk Folkehjelp.

FAKTA Frihandelsavtalen

- Frihandelsavtale mellom EFTA og Colombia
- Signert av Norge i 2008
- Ennå ikke ratifisert av Stortinget.
- Har møtt stor motstand fra norske og colombianske organisasjoner og fagforeninger.
- Presset har ført til at ratifiseringen er utsatt på ubestemt tid.
- I slutten av mars inviterte Norsk Folkehjelp tre representanter fra samarbeidspartneren Den nasjonale urfolkorganisasjonen i Colombia (ONIC) til Norge for å overrekke Nærings- og handelsdepartementet et protestopprop fra motstandsgruppene.

VIS SOLIDARITET!

Skriv under på oppropet mot frihandelsavtalen på <http://saih.no/OppropColombia10/index.html>.

«Vi fikk ikke vite noe om avtalen før den lå på bordet, ferdig undertegnet.»

Starter gjenoppbygging

SUDAN

Hva gjør man når kollegaene man trenger for å få gjort noe står i stemmekø eller løper mellom stemmelokaler for å finne navnet sitt? Man blogger.

De tre dagene valget i Sudan skulle vart, ble erklært fridager. Så ble valget utvida med to dager. Selv om ingen, så vidt jeg kan skjønne, har erklært flere fridager så er det ingen på kontoret. Noen står vel fortsatt i stemmekø eller leter etter navnet sitt på en liste, andre har vel bare benytta muligheten til litt ekstra fri. Uansett får jeg ikke gjort det jeg hadde planlagt idag, så jeg bruker tida til å prøve å få en slags oversikt over hva som skjer.

Et gledelig resultat av dette er at jeg har funnet SPLMs nyoppstarta twitterkonto. For meg er den et artig bilde på Sudan. På den ene siden har du over 80 prosent analfabetisme, mangel på strøm, veier og vann. På den andre siden er det et land som er veldig kobla til verdenssamfunnet gjennom fotball, film, storpolitikk og nå også sosiale medier. Det stiller en del krav til kommunikasjon. Hvordan legger man opp en infostrategi som både skal favne om twitter og helt grunnleggende opplæring i det å stemme? Begge deler er Sør-Sudan. Et land i emning som har kommet utrolig langt på kort tid.

Audun Herning arbeider for Norsk Folkehjelp i Sør-Sudan og blogger på www.folkehjelp.no.

FOTO: Bjørn Sigurdson, Scapix

Norsk Folkehjelps lokale partner har delt ut mat og klær og kartlagt skadene etter jordskjelvet i Chile i februar. Første etappe av hjelpearbeidet er nå avsluttet og gjenoppbyggingen begynner.

REGJERINGEN HAR LOVET å hjelpe til med boligbygging. Norsk Folkehjelps partner Identidad Lafkenche vil desuten samle inn støtte i form av materialer og verktøy for reparasjoner av hus som kan reddes, og transport, og mat til byggebrigader. De prioriterte stedene er Tubul, Tirua (8.region) og CoiCoi i Carahue (9.region). Boligsituasjonen prioriteres på grunn av kulden som kommer med vinteren (fra mai-juni).

Etter hvert kommer også reparasjoner av båter som kan reddes, erstatning av tapte båter og utstyr. Dette krever også store ressurser som både mapuche-organisasjonene og fiskarlaget, CONAPACH, vil kreve å få hjelp til fra myndighetene.

Midlene som er samlet inn gjennom Norsk Folkehjelp vil gå som bidrag til boligreparasjonene i Tubul, Tirua og i CoiCoi og vil omfatte materialer, redskap, transport og mat til byggebrigader.

CHILENERE SAMLET INN

Søsknene Ana Maria C. Oen, Patricio, Paulina og Violeta Castillo brukte Facebook for å samle inn penger til Chile. Støtten gikk til Norsk Folkehjelp.

Du kan finne søsknene på Facebook ved å søke etter gruppen «Hjelp oss å hjelpe Chile».

Søsknene er ikke de eneste chilenerne som har samlet inn penger til hjemlandet. Flere steder i Norge har det vært konsert og innsamlinger. I Kristiansand samlet en gruppe chilenerne, utstyrt med bøsser og ID-merker fra Norsk Folkehjelp, inn over 45 000 kroner. Også i Bergen ble det gjennomført en lignende innsamlingsaksjon. Der kom det inn 35 000 kroner.

Konkurranse for lokallagene

I år er det to konkurranser tilknyttet 1. mai-aksjonen som Norsk Folkehjelps lokallag kan være med på.

KONKURRANSE 1: Går ut på å samle inn mest mulig penger. Vinnerlaget får en premie til en verdi av kroner 5000.

KONKURRANSE 2: Her vil lokallaget som viser mye kreativitet og engasjement i innsamlingen vinne en premie til en verdi av kroner 5000.

Alle lag som samler inn penger vil være med i begge konkurransene.

I fjor var det Norsk Folkehjelp Malm som samlet inn flest penger i forhold til innbyggertallet i kommunen. Foran f.v. Silje Wannebo, Ida Lunde Husby, Lotte Brenna og Kristine Rein. Bak f.v. Sara Aasland, Yngve Svendsen og Marie Ackermann Elnan.
FOTO: Borgar Jønvik/Lokalavisa Verran-Namdalseid

NORSK FOLKEHJELP BRUKER DIN STØTTE MEST EFFEKTIVT.

Av hver hundrelapp du gir til oss går 93 kroner til formålet. I følge «Kapital» (nr 1/2010) betyr dette at Norsk Folkehjelp er langt mer effektiv enn andre organisasjoner i Norge.

FOTO: REUTERS/Victor Ruiz Caballero.
Courtesy www.alertnet.org

VÆR AKTIV
1. MAI

BLI BØSSEBÆRER

KONTAKT DITT
NÆRMESTE LOKALLAG

TEKST Tine Solberg FOTO Werner Anderson/Cox

Olje mot utvikling

OLJE I JUNGELN: Midt mellom grønne busker og kratt ligger store dammer med oljesøl etter Texacos oljeutvinning i Ecuador.

Olje har blitt en forbannelse for mange i Ecuador. En Toxic Tour, eller giftreise, i Amazonasområdet viser det svarte gulletts ødeleggelser.

«**P**etrolumproduksjon – bruk beskyttelsesutstyr. Industriell sikkerhet,» står det på et gult skilt. Seks bilder illustrerer sikkerhetsutstyret man må bruke når man nærmer seg oljeområdet: Hjelm, øreklokker, vernesko, gassmaske, briller og hansker. Mariana Jimenez (70) klatrer ut av en bil som har parkert foran skiltet. Hun har pyntet seg med lange øredobber, halskjede og en rød- og blåblomstrete topp.

– Jeg har bodd her siden 1971, forteller Mariana.

– Da jeg kom hit var denne oljebrønnen i utforskningsfasen. Ingen av disse rørene du ser rundt her var her da, fortsetter hun.

Mariana står noen hundre meter fra hjemmet sitt like ved Amazonas i Ecuador. Hun er én av de rundt 30.000 menneskene i området der Norsk Folkehjelps partnerorganisasjon Frente de Defensa de la Amazonia bistår med å saksøke Chevron, tidligere Texaco.

GRØNT KAMUFLERER GIFT

Texaco kom til Ecuador på 1960-tallet med konsesjon til å utvinne olje. Kravet til rensing under oljeproduksjon var strengt i USA, men i Ecuador var et slikt lovverk ikke på plass.

Texaco dumpet oljeavfallet rett ut i store groper rundt Amazonas. Det ble lagt rør fra oljegropene og ut i Amazonas' forelver for å suge unna overflødig vann. Da Texaco ble beordret til å rydde opp etter seg, dekket selskapet bare til hullene. Oljeavfallet trekkes ned i grunnvannet, vaskes ut i Amazonas og fordampes opp i luften.

– Så snart Texaco hadde lagt rørene, begynte de å pumpe olje ut av bakken. Det var masse oljesøl. Søl langs rørene og søl langs veien. Vi begynte å se ødelegelsene og forurensningen, forteller Mariana.

PÅ KARTET

Hun står midt i solsteken på et gressdekket område. Alt som på overflaten avslører at det en gang har vært oljeproduksjon her, er fareskiltet og en gammel pumpe. Mariana sier hun ikke føler seg helt bra i dag og ber om å få fortelle resten av historien sin i skyggen. Med støtte fra ei yngre venninne halter hun inn under et tre. Like bak henne brenner en gassflamme.

RESULTAT AV UTNYTTELSE

– Da vi flyttet hit var jorden god. Vi kunne dyrke masse. Men etter noen år ble jorden som død. Vi kunne ikke dyrke, forteller Mariana.

– Når du utvinner olje dannes et biprodukt. Det er vann som er fullt av kjemikaler. Dette vannet ble kastet rett tilbake i elvene her. All fisk døde. På den tiden kunne du se hele elver som var dekket av død fisk. Det var som et teppe, fortsetter hun.

– På et tidspunkt fant Texaco ut at de ville kvitte seg med noen av oljegropene. De bestemte seg for at den beste måten å bli kvitt dem på var å sette fyr

«Amazonas er forvandlet til en økologisk katastrofe.»

DRIKKER OLJE: I drikkevannsbrønnen utenfor huset til Fernando Lucio (23 år) og Rosa Qualli (18), er vannoverflaten dekket av oljeflekker. Men det unge paret har ikke annet valg enn å drikke det.

på dem. Det var som flammevegger mot gårdene til folk rundt her. Det var rene kjemikalier. Du kan kanskje forestille deg hvordan det føltes å bo på den måten?

– Amazonas er forvandlet til en økologisk katastrofe, sier hun oppgitt.

– Vi er blitt syke. Spesielt barn. Mange dør. Vi har hudproblemer. Kreft. Hjertesykdommer. Mariana ser ned i bakken.

– Dette er hva vi har opplevd. Det er et resultat av oljeutnyttelse, sier hun og slår engasjert ut med armene.

OLJEDAMMER I GRØNN JUNGEL

Ermel Chavez, president for Frente de defensa de la Amazonia, er turguide på

giftreisen. Han brøyter vei gjennom busker og kratt dypere inn i regnskogen. Den sterke ekvatorsola leker med alle grønnyansene i trærne. Ermel stopper. En stor oljemyr dukker opp midt i alt det grønne. Han tar en lang pinne og graver den ned i den 50 kvadratmeter store myra. Når han drar den opp, henger en svart masse igjen på pinnen.

– Dette er en av gropene Texaco gravde for å dumpe oljeavfall i, forteller han.

– De gravde rundt tusen slike store hull. Det er ingen beskyttelse i bunnen av hullet, så alt de dumpet trekker seg ned i bakken og ned i grunnvannet.

– Her er et rør de la inn for å skylle

ut overflødig vann, sier han og går mot en skråning der det drypper svart væske ut av en røråpning. Røret kommer ut på toppen av skråningen og væsken fra røret har dannet en bekk nedover hellingen.

– Vannet som kommer ut her, fører rett ned i en liten elv som igjen fører ut i Amazonas, forteller Ermel. Han bøyer seg ned foran røret og pirker med en pinne. Også denne pinnen dekkes av en svart masse.

– Etter at Texaco trakk seg ut av Ecuador i 1992 ble de bedt om å rydde opp etter seg. Alt de gjorde var å fylle igjen groper som denne, forteller Ermel.

– Nå ser det grønt og fint ut mange av de stedene Texaco dumpet oljeavfall.

«Det er to og en halv gang flere spontanaborter her enn i resten av Ecuador.»

FAKTA Oljesølet i Ecuador

- Ecuador er en av de største oljeeksportørene i Latin-Amerika og oljeinntektene utgjør hele 50 prosent av statsbudsjettet. I 2009 produserte Ecuador over 500.000 oljefat om dagen
- Halve befolkningen i Ecuador lever av mindre enn to dollar om dagen.
- Oljeutvinningen i Amazonas har ført til at urfolk har blitt drevet bort og mange har blitt syke av oljerester i vannet.
- Konsekvensene innebærer også avskoging, jorderosjon, ørkenspreding, vannforurensning og forurensning fra produksjonssavfall i et meget ømtålig økosystem.
- Texaco utvant olje i Ecuador i perioden 1972–1992.
- I 1993 gikk en rekke ecuadorianere til søksmål mot Texaco for ødeleggelser manglende rensing av oljen i perioden de opererte i landet, har påført folk. Søksmålet pågår fortsatt og det er nå 30.000 personer mot Texaco.
- I dag er det statseide ecuadorianske selskapet Petroecuador den største oljeprodusenten i landet. Selskapet tok over mye av utstyret til Texaco da de trakk seg ut av landet, og har, i likehet med Texaco, mottatt mye kritikk for forurensning.

Kilder: www.indexmundi.com,
www.wikipedia.org

Folk bosetter seg der, lar husdyr beite, og graver brønner for drikkevann. Men under det grønne ligger fortsatt det samme oljeavfallet og det renner fortsatt urensede rester fra rørene og ut i Amazonas.

DRIKKER OLJERESTER

Noen kilometer fra Mariana, like ved en annen oljedump, bor Fernando Lucio (23 år) og kona Rosa Qualli (18). Det unge paret tok over huset til Rosas far da han døde.

– Velkommen, sier Lucio. Både han og Rosa er høye og slanke med mørkt

hår. Det hvite i øynene til begge har små, mørke flekker. Lucio viser vei til baksiden av huset der han har gravd et fire-fem meter dypt hull. Han er beskjeden og sier ikke mye, men peker i stedet ned i hullet.

Hullet er fylt med brunt vann. Overflaten av vannet er dekket med svarte og regnbuefargede oljeflekker.

– Vi gravde hullet for å bruke som brønn. Men da vi kom ned til vannet dukket også oljeflekkene opp, forteller Lucio.

– Så det er ikke hver dag vi kan bruke det som brønn. Bare noen ganger når vi ikke ser oljeflekker der nede, sier han, tilsynelatende uvitende om at selv når oljen ikke er synlig i vannet, er det fortsatt fullt av tungmetaller.

KONSTANT HODEPINE

– Når vi ikke bruker denne brønnen henter vi vann fra denne, sier Lucio og går mot et annet hull i hagen. Også dette

«Vi drikker vannet og bruker det til matlagning og vask. Vi har ikke noe valg.»

er regnbuefarget. Tidligere ble de fortalt at vannet kunne renses ved å helle en flaske klor i brønnen, nå drikker de det som det er.

– Vi drikker vannet og bruker det til matlagning og vask. Vi har ikke noe valg. Det er det vannet vi har, forteller Lucio stille.

Ermel lytter til Lucio og Rosa. Som president i Frente de Defensa de la Amazonia er han en av frontfigurene i søksmålet mot Texaco, som har pågått siden 1993. Han har hørt utallige historier som Lucio og Rosas og har sluttet å spørre hvordan oljesølet påvirker livet deres og om det har gjort dem syke.

– De fleste her er syke på en eller an-

nen måte, men få bryr seg om å gå til legen eller få noen diagnose. Den vanligste lidelsen er konstant hodepine, forteller Ermel.

FORURENSNING ENESTE UTBYTTE

En annen som er sentral i søksmålet mot Texaco er helsearbeider Carmen Perez (58). Hun har vært i USA sammen med Ermel i forbindelse med saken.

Sammen med ektemannen sitter hun i skyggen utenfor huset sitt. Rør med petroleum strekker seg forbi hagen deres. De har bodd på tomte i 28 år og har seks barn. To er døde. To bor rett over veien. Og to jobber i oljeindustrien.

– Som helsearbeider har jeg sett mye av skadene oljen har påført folk her, sier hun.

– Selv er jeg mye plaget av hodepine. Men en av de vanligste lidelsene her er hudproblemer. Det er også mange kvinner som må operere bort livmoren, og det er to og en halv gang flere spontanaborter her enn i resten av Ecuador, forteller Carmen.

På tomte, noen meter fra petroleumsrørene, gresser kuene og hønene til Carmen og mannen.

– Vi spiser dyrene fordi vi ikke har noe valg, men det er ikke tvil om at de også absorberer oljen. Vi har fått bevist olje i melka til kuene, sier hun.

– Og vi trenger i alle fall ikke bruke olje når vi steker egg fra hønene her, spøker hun. Carmen ser ned på hendene sine og fortsetter med en mer alvorlig tone.

– Det som er trist er at konsekvensene av oljeutvinningen her er ikke bare et problem for meg. Det blir et problem for kommende generasjoner også. Vi ønsker at noe kan gjøres slik at det kan bli en slutt på lidelsene her. Vi må kunne få bruke plantene og dyrene igjen, sier hun håpefullt. ■

OLJEORAKEL: President for Frente de defensa de la Amazonia, Ermel Chavez, vet alt om oljens ødeleggelser for urfolk i Ecuador. Han er en av frontfigurene i søksmålet mot Texaco.

GENERALSEKRETÆREN

Gå foran, Erik!

Den ene innsamlingsaksjon avløser den andre på vårhalvåret. Arbeiderbevegelsens 1. mai-aksjon skiller seg imidlertid ut: Den handler om politikk.

1. mai-aksjonen «Folk forandrer verden. (Bli med!)» har i år temaet «Rettferdig fordeling av makt og ressurser». Det finnes nemlig ikke fattige land, bare urettferdig fordeling. Folk er fattige fordi noen vil ha det slik, men det er også folk som forandrer verden til et bedre sted.

Årets tema belyses med eksempler fra Sudan, Kambodsja og Ecuador hvor grasrotorganisasjoner arbeider for endring i sine samfunn med støtte fra Norsk Folkehjelp.

I Kambodsja bekjemper våre partnere tvangsflytting, mens urbefolkningen i Ecuador forsvarer tilgangen til vann som trues av gruvedrift, oljeutvinning og turisme. I Sudan bistår Norsk Folkehjelp SPLM i overgangen fra geriljabevægelse til politisk parti.

For få til endring i verden, trengs det bistand. Men det er ikke nok. Minst like viktig er økt politisk engasjement og påtrykk. Den norske regjeringen må nå vise politisk mot til å gå foran for å få til en rettferdig fordeling.

Sammen med Sosialistisk Ungdom, AUF og Norsk Folkehjelp Ungdom har vi tatt initiativ til underskriftskampanjen «Gå foran, Erik». Vi ber Miljø- og utviklingsminister, Erik Solheim, og norske myndigheter om å øke presset på partene i:

- Sudan for å sikre at fredsavtalen opprettholdes
- Ecuador slik at urfolks rettigheter blir ivaretatt!
- Kambodsja slik at landtyveri stoppes!

Vis at du er med og skriv under på:
www.folkehjelp.no

Petter Eide,
Generalsekretær i
Norsk Folkehjelp.

LA URFOLKET I ECUADOR SØRGE FOR SINE EGNE RETTIGHETER

Med din hjelp er det faktisk mulig!

Norsk Folkehjelps 1. Mai-aksjon hjelper folk verden over til å stå sammen mot urett. I Ecuador vil ditt bidrag hjelpe urbefolkningen til å organisere seg mot overgrep. Med din støtte står de sterkere i kampen for rettigheter til sitt eget land og naturressurser.

Norsk Folkehjelp

GIVERKONTO 9001 08 76000
GIVERTELEFON 820 44 750 (200 KR)
FØLG 1. MAI-AKSJONEN FOLK FORANDRER VERDEN!
PÅ FACEBOOK.COM/FOLKEHJELP

4 i Ecuador

VIVIANA TAMBACO (17), MEDLEM AV UNGDOMMENS HUS

Hva gjør organisasjonen du er involvert i?

Vi jobber med forebyggende arbeid i forhold til ungdom og rusmidler, kriminalitet og gjenger.

Hvordan gjør dere det?

Vi gir skolestipender og tilbyr aktiviteter som håndarbeid og dataundervisning. Vi støtter også hverandre som en gruppe og en organisasjon.

Hva drømmer du om og hva ønsker du å oppnå?

Jeg vil gå på universitetet, og så ønsker jeg å reise og se mange nye steder. Jeg vil også bli leder av en organisasjon, en ungdomsorganisasjon som jobber med kultursaker.

ROSANA TUFÍÑO (46), PRESIDENT FOR ORGANISASJONEN FOR URBANE KVINNER

Hva gjør organisasjonen du er involvert i?

Som president i en paraplyorganisasjon for fire andre organisasjoner, lytter jeg til hva de ønsker, og forsøker å utarbeide en

felles plan. Vi fokuserer på offentlig forvaltning fra et likestillingsperspektiv. Vi jobber også med vold i familien og andre typer vold mot kvinner.

Hvordan gjør dere det?

Vi har jevnlig møter der vi koordinerer hva de fire organisasjonene gjør, så driver organisasjonene sine egne aktiviteter. Et eksempel på konkret jobbing er at for åtte år siden startet vi et senter for ofre av vold i familien. Der får kvinner tilbud om psykologhjelp og juridisk bistand.

Senteret arbeider også med å øke bevisstheten og kunnskapen rundt emnet.

Hva drømmer du om og hva ønsker du å oppnå?

Vi ønsker å få et større senter for kvinner som er utsatt for vold slik at det kan bli et permanent krisesenter. Vi håper også på å øke medlemstallet i kvinneorganisasjonene i området, det er viktig for å bli hørt. Og vi ønsker å spre vårt budskap til andre deler av landet også.

LEONARDO BEAT (55), MEDLEM AV HÅNDVERKSORGANISASJONEN, ORGANISASJON MOT GRUVEDRIFT OG MESSEORGANISASJONEN

Hva gjør organisasjonene du er involvert i?

Fordi det er økende kriminalitet her, og økende forekomst av menneskesmugling fra Ecuador, er vi involvert i

å utvikle en sikkerhetsplan for hele regionen. Denne ønsker vi at lokale myndigheter skal godkjenne. Vi ønsker også økonomisk støtte til gjennomføringen av planen fra de lokale myndighetene, og vi ønsker å få på plass et regelverk som gir myndighetene mulighet til å gjøre noe med problemet.

Hvordan gjør dere det?

Først jobber vi med å få planene godkjent hos lokale myndigheter. Når vi har deres støtte, kan vi opprette en samfunnsgruppe som kan følge opp at ting blir gjort. Vi vil så informere innbyggerne her om regelverket slik at vi får deres støtte. Når vi da går til en nattklubb og ber dem flytte klubben til et annet område, vil vi ha støtte fra både innbyggere og organisasjoner, og da blir det lettere å få gjennomslag for flytting.

Hva drømmer du om og hva ønsker du å oppnå?

Den nåværende regjeringen har sagt at

gruvedrift ikke vil fortsette i denne regionen på grunn av stor motstand blant innbyggerne her. Jeg håper at det løftet holdes, ellers må vi gå tilbake til å demonstrere. Vi har klart å skrive vår egen historie på en bevisst måte. Det håper jeg vi kan fortsette med. Vi må strekke oss ut til ungdom og gi dem redskapene de trenger for å ta ansvar for sin egen fremtid.

IRMA TOROSINA (24), PRESIDENT I AUCC, PARAPLYORGANISASJON FOR GRASROTORGANISASJONER I REGIONEN

Hva gjør organisasjonen du er involvert i?

Vi koordinerer arbeidet til organisasjoner i regionen. Ved å samle alle mindre organisasjoner i en paraplyorganisasjon, styrker vi de mindre organisasjonene. Vi går sammen om felles mål, og når alle organisasjonene står sammen blir vi også lettere hørt og kan påvirke politiske avgjørelser som angår oss.

Hvordan gjør dere det?

Vi har jevnlig møter med alle medlemsorganisasjonene der vi koordinerer vår aktivitet. Men jeg føler vår største utfordring, og det jeg må jobbe med fremover, er å oppnå mer anerkjennelse for det vi gjør. Jeg føler at myndighetene innser at vi er viktige, men når det kommer til politiske avgjørelser, blir vi ikke tatt på alvor.

Hva drømmer du om og hva ønsker du å oppnå?

Mitt mål er at vi blir så sterke at en av oss blir valgt til ordfører for regionen, og at den personen, fordi han har blitt formet gjennom oss, tar samarbeid med lokale organisasjoner seriøst.

TEKST Torunn Aaslund FOTO Werner Anderson/Cox

De modige damene ved innsjøen

Myndighetene har gitt et privat selskap konsesjon til å utvikle området rundt innsjøen Boeung Kak i Kambodsja. Det vil ta livsgrunnlaget fra 4000 mennesker. Fru Soy Kolab (54) er en av dem.

Fru Kolab sitter utenfor huset sitt ved innsjøen, som ligger midt inne i hovedstaden Phnom Penh. For å komme til huset, som står på påler ute i sjøen, må man forsere en skrøpelig gangvei og det eneste som skiller en fra å havne i innsjøen er de tynne, morkne plankene. Før var innsjøen omkranset av ni landsbyer. Nå er det sju igjen.

Vi får bare komme to stykker for å høre hennes historie. Det er for at vi ikke skal tiltrekke oss unødvendig oppmerksomhet fra politiet. Den lille middelaldrende kvinnen kjemper sin livs kamp. Hun kjemper for å få lov til å bli boende i huset som hun kjøpte da barna var små. Motstanderne hennes er storkapital og korrupte myndigheter.

VARSEL OM UTKASTELSE

– Vi kom hit i 1990, forteller fru Kolab. Vi kjøpte huset og myndighetene anerkjente at vi bodde her. Vi fikk Id-kort og vi fikk stemme ved valget. Vi var lykkelige her. Det var lett å tjene penger på småforretninger. Jeg har tjent nok til å sende tre av mine seks barn på universitetet, forteller hun stolt.

PROTESTERER: Fru Kolab og venninnen fru Be Pharom har flere ganger protestert mot planene om å tvangsflytte dem.

– Vi har ikke mottatt noen oppsigelse eller varsel om utkastelse. Men vi har sett på nyhetene at myndighetene har solgt sjøen og jorda rundt til et privat selskap for 90 år framover.

Hun forteller at hun har sett et kart over området som myndighetene ønsker å sende dem til. Det er 22 km dit og det finnes ingen fasiliteter som skole eller rent drikkevann der.

– Det er langt vekk fra alt. Landsby 2 og 4 er allerede revet og de tusen menneskene som bodde der, er kastet ut, sier hun.

– De levde av å dyrke vannliljer, men litt etter litt sluttet vannliljene å vokse. Da måtte de motvillig akseptere kompensasjon. De mottok 8500 dollar (ca. 50 000 kroner).

FYLLES MED SAND

Anleggsmaskiner er i full gang med å fylle opp sjøen med sand fra de store elvene, Mekong og Tonle Sap. Dette skaper flom for landsbyene rundt sjøen. Etter at innsjøen er fylt opp skal Shukaku Inc.

«Fru Kolabs motstandere er stor-kapital og korrupte myndigheter.»

MORKNE PLANKER: Fru Kolab ønsker å reparere gangveien barna leker på, men myndighetene har sagt at hun ikke får lov.

← **PROTESTERER:** Aktivister mot tvangsflytting i konfrontasjon med politiet i Phnom Penh. FOTO: Tang Sun Hao, Norsk Folkehjelp i Kambodsja

lage en ny, kunstig innsjø der. Rundt den skal de bygge luksusleiligheter, på sand.

Fru Kolab har besøk av en venninne og medaktivist, fru Be Pharom (58). De to kvinnene har flere ganger protestert mot selskapets aktiviteter og planene om å tvangsflytte dem.

– Vi har skrevet brev til statsministeren og protestert, men vi har ikke fått noe svar, forteller fru Pharom. Sammen med folk fra 19 provinser som mister hus og jord har de deltatt i store protestaksjoner.

– Jo flere vi er, jo mektigere stemme har vi, sier hun.

TRUET TIL TAUSHET

Å demonstrere mot utkastelsene er ikke ufarlig. Folk har blitt truet til taushet, noen blir bestukket. Folk har blitt banket opp og andre har blitt utsatt for «trafikkulykker».

– Jeg har vanskelig for å tro at lederne på toppen vet hva som foregår, sier fru Kolab.

– Vi stemte på det regjerende partiet den 10. mars og de må jo tjene folket som stemte på dem. Shukaku Inc. har ikke ønsket å forhandle med oss, de beskylder oss for å være mot utviklingen.

Er dere ikke redde for å demonstrere?

– Jo, noen ganger er vi redde, sier fru Kolab. – Men vi får støtte fra organisasjoner som Human Rights Task Force. De beskytter oss og gir oss opplæring. Det gjør oss trygge nok til å fortsette kampen. Før hadde vi ingen kunnskap om lover og rettigheter, det har organisasjonene lært oss. De har lært oss hvordan vi kan ta opp saker med myndighetene. Vi fikk se en video om folkelig motstand i India. Dersom folk mobiliserer blir myndighetene redde. Da vil de ta hensyn til folkets krav, forteller hun.

– Vi har lært at det myndighetene gjør strider mot internasjonal lov, forteller fru Pharom.

– Myndighetene ser ned på folket. De ser på folket som fienden, men folket vil fortsette å protestere til de får det de har rett på, sier hun.

KREVER MARKEDSPRIS

– Vi vil heller bli boende her enn å forhandle om kompensasjon. Vi ønsker ikke å flytte, sier fru Kolab.

– Dersom selskapet ønsker å tvinge oss til å flytte, må de forhandle om kompensasjon ut fra markedspris, men her er vi lykkelige og her vil vi fortsette å bo, sier hun.

Fru Kolab følger oss tilbake over den mørke gangveien.

– Jeg ønsker å reparere gangveien, sier hun, men myndighetene har sagt at det får jeg ikke lov til.

Uken etter er fru Kolab atter ute i Phnom Penhs gater, sammen med sin like modige nabo. De har mottatt et kart fra myndighetene som bekrefter at det er det området som mange har bodd på siden 1979 som er gitt til Shukaku Inc for utbygging. 250 beboere demonstrerer utenfor rådhuset og krever at de fortsatt skal få bo ved Boeung Kak Lake og at de skal få lovlige skjøter på sine eiendommer. Kampen for rettferdighet fortsetter. ■

UNGDOMSLEDEREN

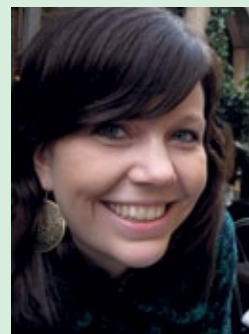
Eit breitt internasjonalt engasjement

V isste du at barn og unge i Kambodsja vert kasta ut av heimane sine? Eller at urfolk i Ecuador må kjempe med nebb og klør for å få tilgang til egne naturressursar? Og har du forresten høyrte at Sudan står ovanfor eit svært viktig val som kan avgjere framtida til landet? Har du ikkje høyrte om noko av dette, men ynskjer å lære meir, så er det bra om du er medlem i Norsk Folkehjelp Ungdom. I år skal vi nemleg setje eit ekstra sterkt preg på 1.mai- kampanjen, og vi vil at akkurat du skal vere med på laget!

NFU har i år etablert eit formelt samarbeid med AUF, SU og LO Ungdom som skal vare heile året. Med dette ynskjer vi å etablere oss som den naturlege samarbeidspartnaren for ungdomsorganisasjonane på venstresida og samstundes få til masse bra aktivitet lokalt. I Bergen er eit slikt samarbeid allereie etablert og ungdomane står no på for å planlegge 1.mai-konserten «Sound of Solidarity». Eit liknande arrangement er under planlegging i Trondheim og rundt om i landet er det mange ungdomsgrupper som vil gå med parole i toget eller bøsser på gata.

Men årets kampanje tek ikkje slutt etter 1.mai. I løpet av 2010 vil NFU fokusere politisk på Kambodsja, Ecuador og Sudan. Til hausten vil vi ha kick-off på ein foredragsturné om «folk som forandrer verden», det vil vere internasjonal work-shop på sommarleir og du vil få fagleg påfyll og interessante debattar på årets studentsamling. Til saman vil dette utgjere eit breitt internasjonalt engasjement i NFU der vi skal ta standpunkt og vise solidaritet med dei som kjempar for rettferdig fordeling av makt og ressursar.

*Solveig Igesund
Leiar i Norsk Folkehjelp Ungdom*

Les Dagsavisen og rydd en meter skolevei fri for miner

Dagsavisen

Hver time skades eller drepes noen av en landmine. Mange av disse er barn. Minerydding er en viktig del av Norsk Folkehjelps internasjonale arbeid. Trygging av boligområder, jorder og skoleveier er en viktig del av mineryddingen. Minerydding er en forutsetning for at et krigsherjet land kan bygges opp igjen og for langsiktig utvikling. Dagsavisen støtter Norsk Folkehjelps arbeid.

Les Dagsavisen gratis i 3 uker,
og vi finansierer rydding av
1 meter skolevei gjennom
Norsk Folkehjelp.

Bestill prøve på denne siden:
www.dagsavisen.no/3UG
eller ring vårt kundesenter på
telefon **22 99 80 50**

Norsk Folkehjelp

En venn vervet
= 1 meter minefri
skolevei

Tilbudet om 3 ukers gratis abonnement gjelder kun til nye abonnenter og er gyldig til 01.10.2010. Når du har lagt inn din bestilling på en gratis prøve donerer Dagsavisen 20 kroner, som tilsvarer kostnadene for å rydde en meter minefri skolevei, til Norsk Folkehjelp sitt arbeid for Minefri Skolevei. For prøvere med postnummer over 4000 kommer et portotillegg på kr 100 for levering av avisen.

Dagsavisen

Herbal Line Naturlige pleieprodukter

Kamille Krem

Med Vitamin E og Aloe Vera

Kamillekrem har en lindrende effekt på ømme og slitne muskler, revmatiske plager, atopisk eksem, kløe, sår og irritert hud. Kamilleolje er en eterisk olje som er meget god for huden, samtidig som den virker betennelsesdempende på sår hud. Kamilleolje er også bakteriedrepende. Dette gjør at sår gror lettere. I tillegg til dette virker den også avslappende, beroligende, smertelindrende, krampeløsende, rensende, hindrer soppdannelse og har antibiotiske egenskaper. Aloe Vera Olje virker lindrende og stimulerer nydannelse av hud.

Produktene fra Herbal Line får du kjøpt i helsekosten:

 MEDIPHARMA AS
Tlf. 69 27 35 45 www.medipharma.no

 Fred. Olsen & Co.
Fred. Olsens gate 2 - P.O.Box 1159 Sentrum - 0107 Oslo

Minefri skolevei

– kun 20 kroner per meter

Årets beste gavetips!

Gi bort minefri skolevei til bursdag eller andre anledninger

www.symbolskegaver.no
22 03 77 00

Norsk Folkehjelp
– folk hjelper folk

Takk for godt samarbeid!

Willis

Aktietrykkeriet a.s

www.aktietrykkeriet.no • Tlf: 63 88 73 00

UNIT4
AGRESSO

RIME;

RIME ADVOKATFIRMA DA

Akersgt. 8 NO-0158 Oslo tel: +47 23 00 34 00
fax: +47 23 00 34 01 www.rime.no

ERGO
Group

Norsk Jernbaneforbund
Møllergt. 10, 0179 Oslo

Bjørge

HANDEL OG KONTOR I NORGE

EL&IT
FORBUNDET

KONGSBERG

**Et godt arbeidsmiljø
og topp sikkerhet
– to sider av samme sak**

Norsk Lokomotivmannsforbund

FAGFORBUNDET

– ledd i næringskjeden

www.norskprotein.no

Med din hjelp er det faktisk mulig!

Norsk Folkehjelps 1. Mai-aksjon hjelper folk verden over til å stå sammen mot urett. I Kambodsja vil ditt bidrag hjelpe fattige slumbeboere og bønder til å organisere seg mot tvangsflytting, så de ikke mister hjemmet sitt til kyniske utbyggere. Med din støtte kan folket få en slutt på landtyveriet.

Norsk Folkehjelp

GIVERKONTO 9001 08 76000
GIVERTELEFON 820 44 750 (200 KR)
FØLG 1. MAI-AKSJONEN FOLK FORANDRER VERDEN!
PÅ FACEBOOK.COM/FOLKEHJELP

Norsk Folkehjelp takker for
støtten fra lokale klubber og foreninger

Norsk
Tjenestemannslag

NTL Norsk Medisinaldepot
Avd. 54

Fellesforbundet

EL & IT
Elektroarbeidernes
Fagforening

NTL Avd. 114-08
Museer

Fellesforbundet
marinestasjonens
Fagforening

NTL Norges Bank

Fellesforbundet
Avd. 25 Stavanger

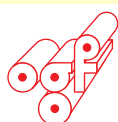

NTL Skatt

Fellesforbundet
Avd. 5 Bergen

NTL Miljøvern-
departementet

Fellesforbundet avdeling 850
Oslo Grafiske Fagforening

Kvinesdal Kjemiske
Fagforening Avd. 181

NTL Nasjonalt
Folkehelseinstitutt

Norsk Folkehjelp takker sine hovedsamarbeidspartnere

OM NORSK FOLKEHJELP

Norsk Folkehjelp er en medlemsorganisasjon, og medlemmenes frivillige innsats er en viktig del av vårt fundament. Rundt 12 000 medlemmer er organisert i lokale lag over hele landet. Sanitetsarbeid, førstehjelp, fjellredning og katastrofearbeid er sentrale deler av lagenes virksomhet.

OM APPELL

Appell er et fagblad for Norsk Folkehjelps medlemmer, ansatte, samarbeidspartnere og støttespillere. Formålet med Appell er å formidle Norsk Folkehjelps synspunkter og bidra til intern og eksternt debatt omkring de standpunkt organisasjonen tar. Appell skal ha en fri og kritisk dekning av Norsk Folkehjelps aktiviteter nasjonalt og internasjonalt og etterstrebe å gi et realistisk bilde av resultatene av Norsk Folkehjelps arbeid og ressursinnsats.

HER FINNER DU OSS

Norsk Folkehjelps regionkontorer nåes på tlf.: 22 03 77 00

REGION NORD

Skippergt. 41, Postboks 6166,
9291 TROMSØ
regionkontoret.nord@npaid.org

REGION MIDT-NORGE

Folkets Hus, Olav Tryggvassonsgt. 5
Postboks 172 Sentrum,
7401 TRONDHEIM
regionkontoret.midt@npaid.org

REGION VEST

Teatergt. 34, 5015 BERGEN
regionkontoret.vest@npaid.org

REGION SØR-VEST

Folkets Hus, Jens Zetlitzgt. 21,
4008 STAVANGER
regionkontoret.sor.vest@npaid.org

REGION SØR-ØST

Farmannsveien 3, 3111 Tønsberg
regionkontoret.sor.ost@npaid.org

REGION ØST OG KURSKONTORET

Nyveien 24, Hunndalen,
Serviceboks 55, 2809 GJØVIK
regionkontoret.ost@npaid.org
kurs@npaid.org

B PostAbonnement

RETURADRESSE
Norsk Folkehjelp
Postboks 8844 Youngstorget
0028 OSLO

- Rettferdig tilgang til naturressursar i Sudan

- Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn.

Industri Energi støttar Norsk Folkehjelp sitt arbeid i Sudan, og bidreg med 1 million kroner over ein 4-års periode. Norsk Folkehjelp samarbeidar med lokale styresmakter og partnerar i Sør-Sudan for å sikre folk rettferdig tilgang til naturressursar. Det er også viktig å styrkje folket sin rett til å delta i politiske prosessar. Målet er å bidra til utvikling av eit politisk rammeverk der lokalbefolkninga kan vere med å bestemme korleis ressursane vert fordelt. Det er ein direkte samanheng mellom fattigdom og mangel på kontroll over naturressursar som land og vatn. I Sudan-programmet bidreg Industri Energi til sosial og økonomisk utvikling.

Industri Energi

Fagforbundet for industri og energi

